

LUX FILM DAYS

3 FILMY
24 JĘZYKI
28 KRAJÓW

© Les Films de Pierre

120 UDERZEŃ SERCA (120 BATTEMENTS PAR MINUTE)

Film Robina Campilla
Francja

120 UDERZEŃ SERCA (120 BATTEMENTS PAR MINUTE)

FILM ROBINA CAMPILLA

Na początku lat 90. we Francji, w apogeum epidemii AIDS, grupa Act Up na różne sposoby angażuje się w życie publiczne, aby skłonić decydentów politycznych do zapewnienia lepszego finansowania profilaktyki, uzyskać ułatwiony dostęp do leków eksperymentalnych lub po prostu przełamać obojętność opinii publicznej, która wciąż jeszcze sądzi, że choroba zagraża wyłącznie ludziom w jakiś sposób „marginalnym” – homoseksualistom, osobom po transfuzji krwi, więźniom, uzależnionym od heroiny...

Robin Campillo – inspirując się własnym doświadczeniem aktywisty – kreśli prawdziwy portret grupowy, chociaż szczególną uwagę poświęca kilku postaciom, których drogę prześledzi. W życiu grupy obecne są zaciekle wola działania, dysputy, konflikty, pragnienie przełamania ogólnej apatii czy obojętności, ekscytacja podczas spektakularnych akcji, emocje, a także choroba, która nieuchronnie sieje śmierć wokół bohaterów lub zabija ich samych...

FILM Z MISJĄ?

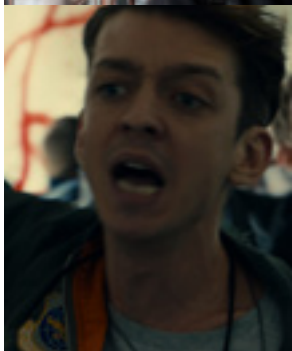
120 uderzeń serca to film o grupie działaczy, lecz także w oczywisty sposób film, który sam stanowi przejaw działania. Przypomina o walce Act Up we Francji, pokazując jej słuszność i podkreślając, choć nie bezpośrednio, aktualność. Jak mówi jeden z bohaterów filmu, grupa Act Up nie była i nie jest grupą wsparcia dla chorych, a jej akcje służyły pokazaniu, że epidemia to nie tylko problem zdrowia publicznego, że ma ona wymiar polityczny, gospodarczy i społeczny.

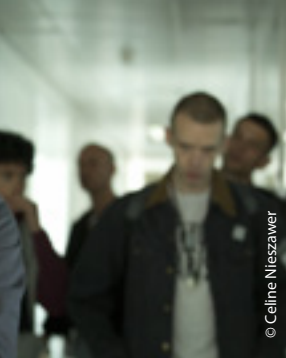
Polityczny – gdyż państwo francuskie nie zdawało sobie sprawy z powagi sytuacji i odmawiało podjęcia działań profilaktycznych kierowanych do grup ryzyka, a także do ogółu ludności, szczególnie ludzi młodych. Gospodarczy – ponieważ grupy farmaceutyczne, skrytykowane w filmie, stawiały swoje interesy finansowe wyżej niż opiekę nad chorymi. Socjalny – ponieważ społeczeństwo obojętnie patrzyło na śmierć młodych ludzi, których jedynym przewinieniem była przynależność do grup mniejszościowych lub napiętnowanych.

Aktualność filmu tkwi z pewnością w dyspacie nad koniecznością ponoszenia wszystkich kosztów choroby przez samych chorych, nad wymiarem politycznym wszelkich działań w dziedzinie zdrowia publicznego, nad trudną walką, by przełamać obojętność społeczeństwa wobec epidemii i nieszczęścia.

REKONSTRUKCJA

Mimo powyższego film nie ogranicza się do tego aspektu walki. To rekonstrukcja, która wykracza poza wymiar dokumentalny i, co istotne, pozwala reżyserowi na stałe przeskakiwanie od zbiorowości do jednostki, od tego, co publiczne, do tego, co intymne, od zaangażowania w walkę do osobistych emocji. Co wyraźnie widać w scenariuszu, film przechodzi od portretu grupowego do odmalowania intensywnej, pełnej pasji relacji między dwoma bohaterami, Seanem i Nathanem, z których jeden jest nosicielem wirusa HIV. Ton filmu zmienia się więc stopniowo, przechodząc od spektakularnie demonstrowanych żądań do emocji wobec cierpienia partnera dotkniętego chorobą, aż po ostatnią część, szczególnie przejmującą, w której dominuje stała obecność śmierci.

© Céline Nieszawer

Film zrealizowano w sposób umożliwiający – dzięki montażowi i reżyserii – wielokrotne przeskoki tego rodzaju, które w ciągu całego filmu dają silniejszy lub słabszy efekt destabilizacji. Obrazy filmowe zazwyczaj wywołują wrażenie bezpośredniego uczestnictwa w wydarzeniach, tutaj jednak reżyser wielokrotnie posługuje się efektem dystansu do pokazywanego obrazu, czy to za pomocą ścieżki dźwiękowej (szczególnie muzyki), czy przez pokazywanie tych samych wydarzeń z innej perspektywy, czy też przez stosowanie zwolnionego tempa i nieoczekiwanych zmian rytmu.

PRZESUNIĘCIA PUNKTU WIDZENIA

© Céline Nieszawer

Zwraca uwagę częste stosowanie retrospekcji (lub drobnych zaburzeń chronologii), która jest wprowadzana tak naturalnie, że na pierwszy rzut oka się jej nie dostrzega. Na przykład na samym początku oglądamy akcję w toku – aktywiści przygotowują się do zakłócenia oficjalnej konferencji poświęconej AIDS. Kamera filmuje grupę od wewnątrz z wysokości ramienia, widać tylko małą część sceny od strony kulis. Kolejna sekwencja pokazuje spotkanie podsumowujące tę akcję, podczas którego działacze spierają się co do sposobów działania – prowadzący konferencję został bowiem obłany (sztuczna) krwią i na krótki czas zakuty w kajdanki. Montaż pozwala nam obejrzeć tę scenę z oddalenia, z sali. Wydaje się to oczywistym zabiegiem filmowym, jednak efekt powrotu, powtórzenia wywołuje u widzów (podobnie jak u działaczy) poczucie dystansu, który w tym przypadku umożliwia dyskusję i refleksję.

© Les Films de Pierre

Jednak dystans ten nie musi być odbierany na poziomie intelektualnym, a wręcz przeciwnie, może silnie oddziaływać na emocje. Po akcji w laboratoriach Melton Pharm obserwujemy grupę, która w wagonie metra dochodzi do siebie po niedawnych wydarzeniach (działacze spędzili kilka godzin na komisariacie). W tym momencie Sean zachwyca się pięknym niebem a zachodzące słońca i bardzo melancholijnie dodaje: „Są chwile, gdy zdaję sobie sprawę, jak bardzo AIDS zmienił moje życie”, lecz zaraz prychnie kpiąco i wszyscy wybuchają śmiechem. Ten śmiech nie wymazuje jednak uczucia obecnego w jego poprzednich słowach, w oczywisty sposób przekazujących intymne emocje, które ironia ma tylko rozbroić w oczach pozostałych.

Zastosowane przez reżysera techniki pozwalają na stałe oscylowanie między intymnością a tym, co publiczne, między działaniem a osobistymi emocjami, między teraźniejszością, przeszłością i tragicznie niepewną przyszłością. Piękna scena ilustruje nierozzerwalny związek teraźniejszości, w której mają miejsce akcje działaczy, z pragnieniem bohatera, by żyć dalej, i z melancholią dostrzegalną w spojrzeniu reżysera na minione chwile, które nigdy nie powrócą – Nathan uczestniczy w Gay Pride wspólnie z Seanem, przebrany za cheerleaderkę, jednak potyka się i upada na kolana, a jego wzrok (i oko kamery) zatrzymuje się na leżącej na ziemi ulotce z bezosobowym napisem „Chcę, żebyś żył!”. Przy tym moment ten został sfilmowany w zwolnionym tempie, a ścieżka dźwiękowa nagle cichnie – milkną wszystkie odgłosy i towarzysząca muzyka. Kamera zatrzymuje się na tańczącym Seanie, a następnie na uśmiechniętej twarzy Nathana. Slogan z ulotki oczywiście głęboko porusza Nathana, który pragnie, aby jego partner żył i zwyciężył chorobę, jednak zwolnione tempo sytuuje nas jednocześnie w chwili zatrzymanej, niemającej dalszego ciągu; dostrzegamy też ślad wspomnienia odcisniętego w pamięci bohatera (i reżysera). Cała sekwencja toczy się bardzo płynnie, subtelnie łącząc nastroje – euforia teraźniejszości miesza się z ledwie zarysowaną melancholią chwil minionych.

RYTM

Film nosi tytuł *120 uderzeń serca*, co oczywiście nawiązuje do przyspieszonego tętna. Pierwsze wrażenie, jakie pozostawia ten ponad dwugodzinny obraz, to faktycznie wrażenie szaleńczego rytmu następujących jedna po drugiej akcji Act Up, jak na przykład szybki marsz działaczy, którzy dostają się do biur firmy Melton Pharm i w kilka sekund pokrywają ściany strugami sztucznej krwi. To wrażenie jest oczywiście uzasadnione, gdyż reżyser dzięki rytmicznemu montażowi pokazuje różnorodność aspektów działalności Act Up – akcje, zebrania i spotkania po akcjach, pracę komisji i objaśnienia naukowe na temat leków o potencjalnym działaniu przeciwwirusowym, wystąpienia w szkołach czy też związki międzyludzkie, przyjacielskie, miłosne lub konfliktowe relacje między bohaterami filmu. Film przywołuje na myśl stosowaną w niektórych gremiach zasadę, zgodnie z którą wystąpienie nie oklaskuje się (poprzestaje się na pstrykaniu palcami), by nie przedłużać zebrań – oddaje stan natychmiastowości, w którym żyją wszyscy ludzie walczący z epidemią.

Jest to jednak wrażenie połowiczne – Robin Campillo sprawnie posługuje się zmianami rytmu i nawet gdy film zdaje się wibrować w tempie muzyki klubowej, przy której jego bohaterowie tańczą do rana, to w tej samej sekwencji przechodzi do o wiele bardziej melancholijnej melodii stanowiącej główny temat muzyczny.

Podobnie, wprawdzie kamera wydaje się cały czas w ruchu, gdy towarzyszy działaczom w akcjach, to jednak kilkakrotnie nieruchomieje, by uchwycić chwilę podczas wakacji Seana i Nathana na opustoszałej plaży widzianej z oddali, pokazać w ciszy setki manifestantów leżących na ulicach Paryża, co symbolizuje zniszczenie poczynione przez epidemię, czy wreszcie wyraźnie wyeksponować śmierć Seana – indywidualną śmierć, która wstrząsa widzami, tak jak Nathanem, lecz także śmierć zbiorową, której ostatnia akcja Act Up nada pełen sens polityczny.

Siła filmu tkwi z pewnością w stałym mieszanu tego, co zbiorowe, z tym, co indywidualne, w nierozzerwalnym powiązaniu spraw najintymniejszych z najbardziej politycznymi.

© Celine Nieszawer

© Celine Nieszawer

KWESTIE DO ROZWAŻENIA

Poza przedstawioną powyżej analizą na dodatkową refleksję zasługuje kilka elementów filmu *120 uderzeń serca*.

- *120 uderzeń serca* niewątpliwie oddaje cześć walce, która dziś może wydawać się zakończona. Co jednak pozostaje aktualne w tym filmie oraz w walce stowarzyszenia Act Up, które jest aktywne do dzisiaj?
- Co myślicie o akcjach Act Up? Konieczne? Brutalne? Spektakularne? Chybione? Niezbędne? Czy rozumiecie pokazane w filmie dyskusje, które poruszały działaczy?
- Czy Waszym zdaniem walka z AIDS (a także innymi chorobami) jest sprawą tylko osób lub grup dotkniętych tą chorobą? Z jakiego powodu walkę tę należy postrzegać nie tylko jako zbiorową, lecz także uniwersalną?

les grignoux

KINO EUROPEJSKIE BLIŻEJ EUROPEJCZYKÓW

Dzięki nagrodzie LUX, której zeszłoroczna edycja przypadła w 10. rocznicę jej powstania, nadal prezentowana jest zadziwiająca różnorodność gatunków i stylów obecna w filmach młodych, utalentowanych reżyserów europejskich. Parlament Europejski ma zaszczyt przedstawić trzy filmy ubiegające się o NAGRODĘ LUX 2017:

120 UDERZEŃ SERCA (*120 battements par minute*), film Robina Campilla, Francja

KREW SAAMÓW (*Sameblod*), film Amandy Kernell, Szwecja, Norwegia, Dania

Western, film Valeski Grisebach, Niemcy, Bułgaria, Austria

Filmy te ciepło i inteligentnie poruszają aktualne tematy i nawiązują do spraw będących obecnie przedmiotem zainteresowania w Europie. Ich bohaterowie otwierają oczy na otaczający ich świat, aby lepiej zrozumieć rzeczywistość oraz społeczeństwa i wspólnoty, do których należą. Opowiedzenie tych historii wyrafinowanym językiem kinowych emocji pozwala wyeksponować jakość i różnorodność kina europejskiego, a także jego znaczenie dla budowania wartości społecznych i wspólnot kulturowych. Zapraszamy do obejrzenia filmów podczas 6. edycji DNI FILMOWYCH LUX.

NAGRODA FILMOWA LUX

Kultura odgrywa podstawową rolę w budowaniu społeczeństw.

Z tą myślą Parlament Europejski zainaugurował w 2007 r. NAGRODĘ FILMOWĄ LUX. Pragnie w ten sposób poprawić obieg filmów europejskich w Europie i zapoczątkować ogólnoeuropejską debatę o ważnych kwestiach społecznych.

NAGRODA FILMOWA LUX jest niezwyklej inicjatywą. Większość koprodukcji europejskich jest pokazywana wyłącznie w krajach, z których pochodzą, i nieczęsto rozpowszechniana poza ich granicami, nawet w samej Unii, tymczasem NAGRODA FILMOWA LUX oferuje trzem europejskim filmom unikalną możliwość opatrzenia napisami w 24 językach urzędowych UE.

Laureata NAGRODY FILMOWEJ LUX wyłonią w głosowaniu posłowie do Parlamentu Europejskiego; wyniki głosowania poznamy 15 listopada 2017 r.

DNI FILMOWE LUX

NAGRODA FILMOWA LUX dała początek DNIOM FILMOWYM LUX. Od 2012 r. trzy filmy konkurujące o NAGRODĘ FILMOWĄ LUX są prezentowane szerokiej europejskiej publiczności podczas DNI FILMOWYCH LUX.

Za pośrednictwem DNI FILMOWYCH LUX zapraszamy do przeżycia wyjątkowego wydarzenia kulturalnego wykraczającego poza granice państw. W okresie od października do grudnia możesz dołączyć do kinomanów z całej Europy, uczestnicząc w projekcjach trzech filmów w jednym z 24 języków urzędowych Unii Europejskiej. Nie zapomnij zgłosiwać na ulubiony film za pośrednictwem naszej strony internetowej luxprize.eu lub na naszej stronie na Facebooku!

SPECJALNA NAGRODA PUBLICZNOŚCI

Specjalna nagroda publiczności to nagroda przyznawana przez widzów w ramach konkursu NAGRODA FILMOWA LUX. Nie zapomnij zgłosiwać na jeden z trzech filmów do 31 stycznia 2018 r.! Być może otrzymasz od Parlamentu Europejskiego zaproszenie na międzynarodowy festiwal filmowy w Karłowich Warach w lipcu 2018 r., by ogłosić tytuł filmu wyróżnionego specjalną nagrodą publiczności.

OBEJRZYJ,
WEŹ
UDZIAŁ
W DEBACIE
I ZAGŁOSUJ!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REŻYSERIA: Robin Campillo

SCENARIUSZ: Robin Campillo

OBSADA: Nahuel Pérez Biscayart, Arnaud Valois,
Adèle Haenel, Antoine Reinartz

ZDJĘCIA: Jeanne Lapoirie

PRODUCENCI: Hugues Charbonneau,
Marie-Ange Luciani

PRODUKCJA: Les Films de Pierre, France 3
Cinéma, Page 114, Memento Films Production,
FD Production

ROK: 2017

CZAS TRWANIA: 144'

GATUNEK : Fikcja

KRAJ: Francja

JĘZYK ORYGINAŁU: francuski

DYSTRBUCJA: Gutek Film

Tekst opracowano w sierpniu 2017 r.

SILENCE = 100%